

2007-12-19

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Musik och film på Internet – hot eller möjlighet?

Sveriges Konsumenter har inbjudits att kommentera departementspromemorian ”Musik och film på Internet – hot eller möjlighet?” (DS 2007:29). Nedan följer våra kommentarer på de delar av förslagen vi har ansett mest angelägna.

Inledning

Internet och digitalt material är en enorm källa till kunskap och kultur. Musik, texter, bilder, film får en helt annan tillgänglighet än den någonsin tidigare haft. Samtidigt målas ofta ett motsatsförhållande upp av industrin mellan artisters rättigheter och konsumenters efterfrågan. För konsumenterna måste det finnas rättigheter som gör det möjligt att utnyttja den potential som finns i digitala medier och att genom fria val ta del av kunskap och kulturell mångfald.

Vid sidan om detta kräver vi att konsumenterna åtminstone skall ha följande rättigheter.

- Rätten att inte bli utpekad som brottsling utan grund
- Rätten att fritt kopiera digitalt material för privat bruk
- Rätt till fri användning av digitalt material
- Rätten till privatliv och dataskydd

Synpunkter

I promemorian konstateras inledningsvis att dagens lagliga nedladdningstjänster är undermåliga, framförallt i form av bristande utbud och svårmotiverade DRM-skydd. Sveriges Konsumenter har under lång tid varit engagerade i frågan om konsumenters digitala rättigheter och vi instämmer i utredningens slutsatser i denna del. Vi noterar också att DRM nu överges av allt fler företag.

På sidan 343 i promemorian skriver utredaren att ”[d]e omfattande intrång som olovlig fildelning gör i upphovsrättigheter är enligt utredarens bedömning ett betydande hinder för investeringsviljan i, och utvecklingen av, de lagliga alternativen”. Detta är ett argument som ofta förs fram av musikbranschen, och det är också ett argument som vi har svårt att fullt ut acceptera. För det första, även om det helt klart finns stora brister i

dagens lagliga nedladdningstjänster, är det i praktiken inte svårare att kopiera och fildela musik och film från CD och DVD än sådant man laddar ner lagligt. Den stora skillnaden är naturligtvis att endast i det senare fallet utgår betalning, men det är svårt att förstå hur musik- och filmbranschen genom detta argument ensamt kan motivera bristande utbud och DRM-skydd. För det andra finner vi det svårt att förstå varför musik- och filmbranschen inte skulle vara kapabla att utveckla de lagliga alternativen likväl.

Baserat på denna tveksamma motivering föreslår sedan utredaren på sidan 342 i utredningen införandet av en ordning som innebär att Internetleverantörer kan åläggas att medverka till att intrång i upphovsrätten som förekommer bland deras kunder upphör. I praktiken kommer detta förslag ytterst innebära att Internetleverantörerna, dock efter anmodan från rättighetsinnehavaren och inte på eget initiativ som framförts från vissa håll, ges rätt och skyldighet att stänga av abonnemangen för de som ägnar sig at olaglig fildelning. Om så inte sker, föreslås rättighetsinnehavaren ges möjlighet att istället kunna gå till domstol för att få abonnemanget avstängt. Domstolen åläggs att genomföra en skälighetsbedömning, där bland annat konsumentens behov av fortsatt tillgång till Internet skall beaktas.

Sveriges Konsumenter är starkt tveksamma till utredningens förslag i denna del. Av principskäl anser vi det vara en icke önskvärd lösning att Internetleverantörerna ges detta ansvar och därmed får en roll av ”polis”. Ansvaret för det juridiska upprätthållandet av upphovsrätten måste ligga hos polisen och rättsväsendet. Tydliga paralleller kan dras mellan Internetleverantörerna och Posten, som bygger på en bild av en neutral förmedlare av information, går heller inte att avvisa. Att stänga av någons Internettillgång är en ytterst allvarlig åtgärd i dagens samhälle, då de flesta är beroende av Internet för e-post, informationsinhämtning, betalning etc. Tilläggas kan att Internetleverantörerna uppenbarligen själva är negativt inställda till att få detta ansvar.

I debatten kring fildelning, både i Sverige och internationellt, har det sedan länge pågått diskussioner kring införandet av en bredbandsavgift som en betalningsmodell på Internet. Problemet med förslaget så som Sveriges Konsumenter har påpekat i tidigare sammanhang, är att alla konsumenter då skulle tvingas betala samma avgift oavsett hur mycket man laddar ner, eller vilken typ av material man laddar ner. Vi tillstyrker därför utredningens slutsats att införandet av en bredbandsavgift vare sig är lämpligt eller förenligt med Sveriges internationella åtaganden (s. 271).

Sammanfattning

Sveriges Konsumenter finner det svårt att förstå varför musik- och filmbranschen inte fullt utvecklat de lagliga alternativen för att mota den omfattande illegala nedladdningen som brett ut sig då lagliga alternativ inte levt upp till marknadens krav på enkelhet, teknisk neutralitet samt utbud. Vi motsätter oss utredningens förslag att ålägga Internetleverantörer skyldighet att stänga av Internetuppkopplingen för de som misstänks ägna sig åt illegal nedladdning. Vi avstyrker införandet av en bredbandsavgift.

I handläggningen av detta remissvar har Jonas Adolfsson, juridisk utredare, Jens Henriksson, internationell sekreterare, samt undertecknad deltagit.

Stockholm dag som ovan

Jan Bertoft
generalsekreterare